

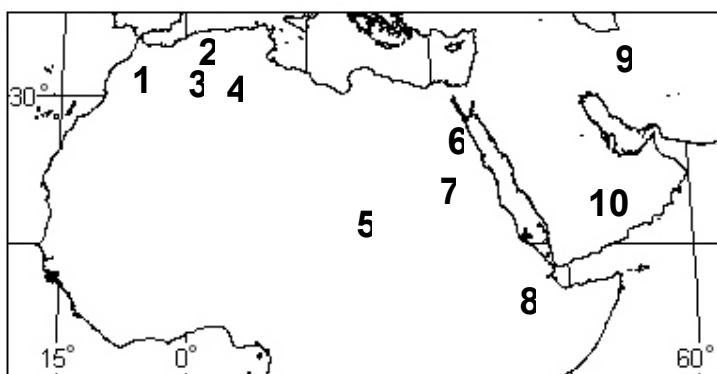
XXXIV OLIMPIADA GEOGRAFICZNA

Zawody III stopnia

Podejście 1

Zadanie 1.

A. Na mapie liczbami od 1 do 10 oznaczono wybrane obszary pustynne i półsuche. Rozpoznaj je i do wymienionych poniżej nazw geograficznych dopasuj odpowiednie liczby:

Ar Rab al-Chali (Rub al-Chali)	– 10
Pustynia Arabska	– 6
Pustynia Nubijska	– 7
Sahel	– 5
Wielka Pustynia Słona	– 9
Wielki Erg Wschodni	– 4
Wielki Erg Zachodni	– 3
Wyżyna Szottów	– 2

B. Spośród wyżej wymienionych i oznaczonych na mapie obszarów wybierz **jeden**, który uważasz za najbardziej zagrożony pustynnieniem. Odpowiedź uzasadnij.

SAHEL – wzrost liczby ludności -> zwiększenie powierzchni pól i liczebności zwierząt hodowlanych. Osiedlanie koczowników w pobliżu studni głębinowych, poszukiwanie drewna opałowego.

WYŻYNA SZOTTÓW – wzrost liczby mieszkańców -> zaorywanie stepów. Nieprzemysłane reformy rolne, wzrost liczebności pogłowia, przepasanie pastwisk.

Uznawano również odpowiedzi, w których wybrano inny obszar i przedstawiono logiczne uzasadnienie.

C. Obok każdego zdania zaznacz „x” w kolumnie P, jeżeli zdanie jest prawdziwe lub w kolumnie F, jeżeli zdanie jest fałszywe.

P F

☐	☒	Od ok. 1400 r. Sahara powiększa się średnio o 1 km na południe i 500 m na północ rocznie.
☒	☐	Przyspieszenie pustynnienia w Sahelu nastąpiło po budowie studni głębinowych, gdyż wzrosła liczba hodowanych zwierząt, a ograniczone zostały ich wędrówki.
☐	☒	Uprawa palmy daktylowej w południowej Hiszpanii (okolice Murcji i Alicante) jest dowodem na osuszanie się i ocieplanie klimatu.
☐	☒	Po wybudowaniu Wysokiej (Wielkiej) Tamy w Asuanie udało się zwiększyć roczne przepływy Nilu w Egipcie o 8%.
☒	☐	Na obszarach suchych niewłaściwie prowadzone nawadnianie pól uprawnych prowadzi do wzrostu zasolenia gleb.
☒	☐	Lokalnym czynnikiem pustynnienia jest powrót do tradycji muzułmańskiej, gdyż składanie ofiar ze zwierząt przyczynia się do wzrostu liczby wypasanych zwierząt.

Zadanie 2.

A. W ciągu ostatnich kilkudziesięciu lat bardzo zmniejszyła się powierzchnia zajmowana przez wilgotne lasy równikowe. Podaj w punktach główne powody wycinania tych lasów.

Przykładowe odpowiedzi:

- **Uzyskanie miejsca na plantacje roślin tropikalnych**
- **Uzyskanie miejsca pod pastwiska dla bydła**
- **Uzyskanie miejsca pod nowe jednostki osadnicze**
- **Inwestycje górniczo-przemysłowe**
- **Inwestycje hydrotechniczne**
- **Wyręby w celu uzyskania drewna opałowego**
- **Wyręby w celu uzyskania drewna użytkowego**
- **Budowa dróg**

Uznawano także inne logiczne odpowiedzi.

B. Poniżej przedstawiono krótkie charakterystyki czterech zwierząt zagrożonych wyginięciem. Podaj nazwy tych zwierząt oraz numery, którymi poniżej oznaczono obszary ich występowania.

- 1 – Afryka, Azja Południowo-Wschodnia;
- 2 – Borneo, Sumatra;
- 3 – dorzecze Amazonki;
- 4 – południowo-wschodnia i wschodnia Azja;
- 5 – wschodnia Australia.

Charakterystyka	Zwierzę	Nr obszaru
Zamieszkujący tereny trawiaste duży ssak nieparzystokopytny. Jeden z jego gatunków to największe po słońiu zwierzę lądowe. Zwierzę „ozdobione” charakterystycznymi rogami, stanowiącymi cenne trofeum dla myśliwych i kłusowników.	Nosorożec	1
Nazwa tego zwierzęcia oznacza „leśny człowiek” (w języku ludów obszaru jego występowania). Duża małpa człekokształtna, prowadząca nadrzewny tryb życia.	Orangutan	2
Nazwa tego zwierzęcia oznacza „bez wody” (w języku ludów obszaru jego występowania). Ten torbacznik prowadzi nadrzewny tryb życia, nie pije wody, odżywia się wyłącznie liśćmi eukaliptusów.	Koala	5
Największy przedstawiciel kotowatych. Jego podgatunki występują w bardzo różnych siedliskach. Preferuje tereny z bogatą roślinnością i dobrym dostępem do wody, zamieszkałe przez duże ssaki kopytne.	Tygrys	4

C. Obok każdego zdania zaznacz „x” w kolumnie P, jeżeli zdanie jest prawdziwe lub w kolumnie F, jeżeli zdanie jest fałszywe.

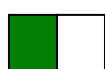
P F

Podzielenie danego siedliska na fragmenty (np. przecięcie go drogami) prowadzi zwykle do znacznego spadku liczby zamieszkujących go gatunków zwierząt.

Obserwowany obecnie wzrost temperatury wód oceanów może w konsekwencji spowodować zniszczenie istniejących raf koralowych.

Wiele przypadków wyniszczenia regionalnej fauny wynikało z przypadkowego zawleczenia na dany obszar zwierząt z innych regionów świata.

Zadanie 3.

Niektóre z podawanych w środkach masowego przekazu informacji dotyczących współczesnych antropogenicznych zmian warunków termicznych Ziemi są błędne. Pod każdą z przedstawionych niżej informacji wpisz w jej ocenie „prawda” lub „fałsz”. Jeżeli kwestia jest Twoim zdaniem prawdziwa, ta część zadania jest już zakończona. Jeżeli kwestia jest Twoim zdaniem fałszywa, odpowiedz na pytanie dodatkowe, przedstawiając tę kwestię poprawnie.

- A. Efekt cieplarniany atmosfery Ziemi zaznaczał się już w pierwotnej atmosferze i w niektórych okresach historii naszej planety był nawet o kilkadziesiąt °C większy niż obecnie.

Ocena prawdziwości informacji: **PRAWDA**

Jeśli informacja jest fałszywa, podaj kiedy powstał efekt cieplarniany atmosfery Ziemi i jak wielki był on w swej początkowej fazie.

- B. Naturalny (bez wpływu działalności człowieka) efekt cieplarniany atmosfery ziemskiej wynosi obecnie ok. 15°C.

Ocena prawdziwości informacji: **FAŁSZ**

Jeśli informacja jest fałszywa, podaj obecną wielkość naturalnego efektu cieplarnianego atmosfery ziemskiej.

Naturalny efekt cieplarniany atmosfery ziemskiej wynosi 32-33°C.

- C. Składnikiem powietrza, który ma obecnie największy udział w tworzeniu naturalnego efektu cieplarnianego atmosfery Ziemi, jest dwutlenek węgla.

Ocena prawdziwości informacji: **FAŁSZ**

Jeśli informacja jest fałszywa, podaj nazwę składnika, który ma największy udział w tworzeniu obecnego naturalnego efektu cieplarnianego atmosfery Ziemi.

Największy udział w tworzeniu obecnego naturalnego efektu cieplarnianego atmosfery ziemskiej ma para wodna.

- D. W porównaniu z innymi ważnymi gazami cieplarnianymi emitowanymi w wyniku działalności człowieka (metanem i podtlenkiem azotu) dwutlenek węgla wyróżnia się największą efektywnością, tzn. gdyby stężenie tych trzech gazów w atmosferze było identyczne, to wzrost temperatury przy powierzchni Ziemi wywołany przez dwutlenek węgla byłby największy.

Ocena prawdziwości informacji: **FAŁSZ**

Jeśli informacja jest fałszywa, podaj jakie miejsce w hierarchii wymienionych gazów według ich efektywności zajmuje w tworzeniu efektu cieplarnianego dwutlenek węgla.

Efektywność dwutlenku węgla w tworzeniu efektu cieplarnianego w porównaniu z efektywnością metanu i podtlenku węgla jest najmniejsza.

- E. Scenariusze dotyczące globalnego ocieplenia Ziemi w XXI w. zakładają, że największe będzie ono na lądach w strefie wysokich szerokości geograficznych.

Ocena prawdziwości informacji: **PRAWDA**

Jeśli informacja jest fałszywa, wymień regiony, w których ocieplenie będzie najsilniejsze.

Zadanie 4.

Zakreśl kółeczkami litery przy prawidłowych zakończeniach zdań.

- A. W skali świata najwięcej wody zużywa obecnie:
 a) gospodarka komunalna b) przemysł **c) rolnictwo**
- B. Do eutrofizacji wód śródlądowych w wielkiej mierze przyczynia się:
 a) przemysł chemiczny b) przemysł energetyczny **c) rolnictwo**
- C. Eutrofizację wód powodują:
 a) metale ciężkie **b) związki azotu i fosforu** c) związki siarki
- D. W głębszych częściach zbiorników wodnych podlegających eutrofizacji gromadzi się:
 a) amoniak b) dwutlenek węgla **c) siarkowodór**
- E. Ozonosfera (warstwa ozonowa) znajduje się w:
 a) mezosferze **b) stratosferze** c) troposferze
- F. Składnikiem freonów powodującym niszczenie warstwy ozonowej jest:
a) chlor b) ołów c) siarka
- G. Największe ubytki w warstwie ozonowej w końcu XX w. stwierdzono nad:
 a) Ameryką Północną **b) Antarktydą** c) Europą
- H. W skali świata największą antropogeniczną emisję substancji przyczyniających się do powstawania kwaśnych opadów powoduje przemysł:
 a) chemiczny **b) energetyczny** c) metalurgiczny
- I. Do zakwaszania opadów na świecie w największym stopniu przyczyniają się związki:
 a) azotu **b) siarki** c) węgla
- J. Za opady kwaśne uważa się te, których odczyn pH jest:
a) mniejszy niż 5,6 b) mniejszy niż 7,0 c) większy niż 5,6 d) większy niż 7,0

Zadanie 5.

Obok każdej z wymienionych nazw organizacji (lub programu) wpisz skrót, pod którym jest ona (on) znana (znany) na forum międzynarodowym (np. Organizacja Narodów Zjednoczonych – UN):

Międzynarodowa Unia Ochrony Przyrody i Jej Zasobów	IUCN (franc. UICN)
Program Ochrony Środowiska Narodów Zjednoczonych	UNEP (franc. PUNE)
Światowy Fundusz Na Rzecz Przyrody	WWF

Które zwierzę jest symbolem Światowego Funduszu Na Rzecz Przyrody?

Panda.